

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010.

Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2025. gada 15. jūlijā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Veronika Krūmiņa un Juris Juriss,

Kolēģijas sēdē izskatījusi “Swedbank”, AS (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 128/2025),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Solidaritātes iemaksas likuma 6. panta pirmo daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. panta pirmajam teikumam un Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punktam un spēkā neesošu no sprieduma publicēšanas dienas;

1.2. noteikt ierobežotas pieejamības statusu pieteikumā un tā pielikumos ietvertajai informācijai, kas uzskatāma par Pieteikuma iesniedzējas komercnoslēpumu: pieteikuma 57. rindkopā ietvertā informācija; pieteikuma 11. lapā ietvertais vizuālais materiāls Nr. 1 un Nr. 2; kā arī pieteikuma pielikumi Nr. 1, Nr. 7., Nr. 8. un Nr. 9.

2. Solidaritātes iemaksas likuma 6. panta pirmā daļa noteic:

“(1) Solidaritātes iemaksas maksātājs, ja tā kreditēšanas pieauguma rādītājs maksāšanas periodā vismaz 1,75 reizes pārsniedz likumā par valsts budžetu tam kalendāra gadam, kas ir maksāšanas periods, izmantotā iekšzemes kopprodukta faktiskajās cenās prognozes gada pieauguma tempu (turpmāk – iekšzemes

kopprodukta pieauguma temps), maksāšanas periodā ir tiesīgs piemērot solidaritātes iemaksas atlaidi šādā apmērā:

1) 100 procentu apmērā no maksāšanas periodā aprēķinātās solidaritātes iemaksas summas, ja tā kreditēšanas pieauguma rādītājs maksāšanas periodā sasniedz vai pārsniedz iekšzemes kopprodukta pieauguma tempu, kas reizināts ar 2,5;

2) 75 procentu apmērā no maksāšanas periodā aprēķinātās solidaritātes iemaksas summas, ja tā kreditēšanas pieauguma rādītājs maksāšanas periodā sasniedz vai pārsniedz iekšzemes kopprodukta pieauguma tempu, kas reizināts ar 2,25;

3) 50 procentu apmērā no maksāšanas periodā aprēķinātās solidaritātes iemaksas summas, ja tā kreditēšanas pieauguma rādītājs maksāšanas periodā sasniedz vai pārsniedz iekšzemes kopprodukta pieauguma tempu, kas reizināts ar 2;

4) 25 procentu apmērā no maksāšanas periodā aprēķinātās solidaritātes iemaksas summas, ja tā kreditēšanas pieauguma rādītājs maksāšanas periodā sasniedz vai pārsniedz iekšzemes kopprodukta pieauguma tempu, kas reizināts ar 1,75.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija vērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. un 6. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei un Latvijas nacionālo tiesību normu atbilstību tiem Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi. Pieteikumā ir apstrīdēta likuma normu atbilstība Satversmei un Līgumam par Eiropas Savienības darbību. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

Pieteikuma iesniedzēja ir kredītiestāde, kura tostarp sniedz kreditēšanas pakalpojumus nefinanšu sabiedrībām, mājsaimniecībām un mājsaimniecības apkalpojošajām bezpeļņas organizācijām Latvijas tirgū. Saskaņā ar Solidaritātes iemaksas likuma 3. pantu Pieteikuma iesniedzēja ir solidaritātes iemaksas maksātāja.

Apstrīdētā norma noteic, ka solidaritātes iemaksas maksātājs ir tiesīgs piemērot solidaritātes iemaksas atlaidi šajā normā noteiktajā apmērā. Solidaritātes iemaksas atlaides saņemšanas priekšnosacījums ir tieši kreditēšanas pieauguma rādītājs, proti, solidaritātes iemaksas maksātāja izsniegto aizdevumu neatmaksāto pamatsummu un uzkrāto procentu par aizdevumiem kopējā atlikuma pieauguma temps attiecīgajā kalendāra gadā pret iepriekšējā kalendāra gada beigām. Taču, ņemot vērā to, ka tieši 2023. un 2024. gadā Pieteikuma iesniedzēja jau bija būtiski kāpinājusi kreditēšanas apjomu rezidentiem, tai praktiski nav iespējams panākt tādu kreditēšanas apjoma kāpumu, lai saņemtu apstrīdētajā normā noteikto solidaritātes iemaksas atlaidi. Tādējādi likumdevējs pēc būtības ir noteicis neizpildāmu kritēriju solidaritātes iemaksas atlaides saņemšanai

Pēc Pieteikuma iesniedzējas ieskata apstrīdētā norma paredz nepamatotu vienādu attieksmi pret atšķirīgos apstākļos esošām personām grupām: 1) kredītiestādēm, kuras līdz apstrīdētās normas spēkā stāšanās brīdim ir kreditējušas Latvijas rezidentus būtiski lielākā apmērā; 2) kredītiestādēm, kuras to ir darījušas būtiski mazākā apmērā. Tādējādi apstrīdētā norma pārkāpj Satversmes 91. panta pirmajā teikumā ietverto vienlīdzības principu.

Turklāt Pieteikuma iesniedzējas ieskatā apstrīdētā norma izdota, pārkāpjot Eiropas Savienības tiesību aktus valsts (komercdarbības) atbalsta jomā. Proti, apstrīdētā norma rada nepamatotu priekšrocību citiem solidaritātes iemaksu maksātājiem un tādējādi uzskatāma par valsts atbalstu Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punkta izpratnē. Likumdevējs nav pareizi kvalificējis apstrīdētajā normā ietverto atlaides mehānismu kā valsts atbalstu un attiecīgi nav saskaņojis šādu valsts atbalsta shēmu ar Eiropas Komisiju atbilstoši Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta prasībām.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī ja personai šādu iespēju nav.

Apstrīdētā norma ir imperatīva un formulēta nepārprotami, Pieteikuma iesniedzēja atrodas šīs normas tvērumam tipiskā situācijā. Tādējādi tai nav iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otrais teikums nosaka: “Ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskārums brīža.”

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai skaitāms no 2025. gada 22. maija, kad Pieteikuma iesniedzēja iesniegusi 2025. gada pirmā ceturkšņa avansa maksājuma deklarāciju un veikusi attiecīgo solidaritātes iemaksas avansa ceturkšņa maksājumu, kā arī tai nav piemērota apstrīdētajā normā noteiktā solidaritātes iemaksas atlaide. Pieteikums Satversmes tiesā iesniegts 2025. gada 30. jūnijā. Tādējādi konstitucionālās sūdzības iesniegšanas termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtais daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

7. Pieteikumā ir sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punktam. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai. Tas atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

8. Pieteikuma iesniedzēja arī lūgusi noteikt ierobežotas pieejamības statusu pieteikumā un tā pielikumos ietvertajai informācijai, kas uzskatāma par Pieteikuma iesniedzējas komercnoslēpumu.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 24. pantu tiesības iepazīties ar vēl neizskatītas lietas materiāliem ir tikai lietas dalībniekiem – pieteikuma iesniedzējam un attiecīgajai institūcijai vai amatpersonai, kas ir izdevusi apstrīdēto aktu. Citām personām, arī tām, kuras Satversmes tiesas tiesnesis varētu pieaicināt viedokļa sniegšanai, šādu tiesību nav. Tādējādi pieteikuma iesniedzējas lūgums

atsevišķi nav jāvērtē, jo saskaņā ar tiesību normām tiesības iepazīties ar šādu informāciju jau ir ierobežotas.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējas lūgums ir noraidāms.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu “Par Solidaritātes iemaksas likuma 6. panta pirmās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punktam” pēc “Swedbank”, AS pieteikuma (pieteikums Nr. 128/2025).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – **līdz 2025. gada 15. septembrim** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

3. Noraidīt šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādīto lūgumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina